

ZAHRANIČNÍ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY

data

06/2006

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ

PREZIDENT ČESKÉ REPUBLIKY

12.6. Klausova přítomnost na summitu EU vyvolala zájem

Zpráva o tom, že Českou republiku bude na summitu EU v Bruselu zastupovat prezident Václav Klaus, vyvolala v hlavním městě unie zájem. Diplomaty, úředníky a analytiky zaujala otázka, nakolik rozhodný odpůrce ústavní smlouvy Evropské unie může ovlivnit jednání o její záchraně, které má být hlavním tématem summitu. Novináři považovali Klausův příjezd za pikantní osvěžení schůzky, která se jinak jeví dosti nevýrazně.

Vlivný liberální europoslanec, bývalý člen ústavodárného Konventu Andrew Duff se obával, že kvůli Klausovi by konečné usnesení mohlo být méně ambiciózní. Přál si, aby se státníci už před summitem usnesli, že v příštím roce začne mezivládní konference pověřená úpravami ústavní smlouvy, aby byla přijatelnější a mohla být schválena v roce 2009; ví ovšem, že prosadit nějaká data nebude snadné. "Přítomnost českého prezidenta a polského premiéra u stolu tomu nemusí pomoci," řekl ČTK.

Evropská komise se naopak domnívá, že je předčasné si stanovovat pevné termíny, když se ještě ani neví, jak se bude postupovat.

Očekává se, že zřetelně proti ústavě by mohli na summitu vystoupit pouze Čech a Polák, kteří se necítí být vázáni podpisy bývalých premiérů. Většina ostatních nováčků ji ratifikovala. Mezi politology se připomíná, že na projev bude mít český prezident sotva pět minut a navíc se ocitne v prostředí, kde se běžně nepohybuje a kde nemá přátele.

Pokud by se ODS v příštích měsících vyprofilovala mimo rodinu Evropské lidové strany, navázala těsnou spolupráci s britskými konzervativci a s vládní polskou stranou Právo a spravedlnost (PiS), pak by v budoucnu bylo snazší pro Klause nebo premiéra ODS na summitech získávat euroskeptické body, usoudil politolog profesor Bernard z Belgie.

Připomněl, že ČR má v EU vážnost také díky své ekonomické situaci. "Většina státníků na summitu si bude vědoma, že dobré ekonomické výsledky nejsou Klausova zásluha a naopak že jeho vlády v 90. letech po sobě zanechaly spoušť. Budou také vědět, že přijel, protože v zemi není momentálně stabilní vládní většina, tedy že to je výjimečná věc a do budoucna se nepočítá s jejím opakováním."

16.6. Klaus je spokojen, že EU netlačí na ratifikaci ústavní smlouvy

Český prezident Václav Klaus vyjádřil po první části summitu EU uspokojení nad tím, že Evropská unie netlačí členské státy, které dosud neratifikovaly ústavní smlouvu, aby tak učinily. Vyslovil také výhrady k plánované deklaraci k 50. výročí Římské smlouvy a zopakoval, že ústavu EU považuje za chybný projekt. Schválený harmonogram (návrhy napřesrok, dohoda v roce 2008) nemá podle něj zásadní význam.

"Můj názor na ústavu se nezměnil. Považuji ji od začátku za chybný projekt," odpověděl na otázku, zda se cítí být vázán mandátem vlády, o kterém dříve mluvil premiér Jiří Paroubek. "Cítím se být ve funkci prezidenta vázán v každém vystoupení. Volbami odvolanou vládou se však už zase tak vázán necítím." Podotkl, že ústava nebyla v nejmenším tématem nedávných voleb a stanovisko vůči ní musí zaujmout nová vláda. Politická deklarace plánovaná v EU na březen 2007 v něm vyvolává podezření, aby to nebyla "náhražková iniciativa" místo vyjasnění struktury evropských institucí.

Zkušenost, kterou na summitu učinil, prezidenta utvrdila v názoru, že by se měl omezit rozsah pravomocí EU. Řešením není zastavit přijímání nových členů, ale

"zmenšit počet kompetencí EU, stahovat to zpět na členské státy." řekl Klaus. Prezident vyslovil zájem jezdit na summitu EU každého půl roku.

16.6. Klaus kritizoval chystaný Evropský technologický institut

Vedoucí představitelé Evropské unie v Bruselu opět potvrdili odhodlání vytvořit Evropský technologický institut, který má podle závěrů summitu EU spolupracovat s ústavy jednotlivých zemí a "vyplnit mezery mezi vysokým školstvím a výzkumem". Český prezident Václav Klaus však projevil nad tímto záměrem nelibost a přirovnal ho ke snahám "poručit větru, dešti".

Institut, o jehož sídlo usiluje i ČR, má na evropské úrovni propojovat vysoké školy, vědecká pracoviště a soukromé podniky. EU tuto iniciativu schválila na předcházejícím summitu v březnu. Chce jím reagovat na zhoršování výsledků vědy a výzkumu v Evropě ve srovnání se Spojenými státy a dalšími zeměmi.

Letos na jaře Česká republika projevovala zájem, aby institut byl umístěn v Brně. Summit EU dnes potvrdil, že konečný legislativní návrh na vytvoření institutu předloží EK koncem roku.

16.6. Klaus: Příčinou imigrace je sociálně ekonomický systém v EU

Český prezident Václav Klaus považuje za neúčinná chystaná opatření, jimiž chce Evropská unie čelit rostoucímu se problému ilegální imigrace. Při diskusi na toto téma mezi státníky 25 zemí Evropské unie poukázal na to, že kořen problému spočívá v sociálně ekonomickém systému převládajícím v EU, který migranty láká; nelze ho tudíž řešit policejními opatřeními nebo dohodami s africkými zeměmi.

EU si v usnesení na nejvyšší úrovni slíbila, že vypracuje globální přístup k migraci, který zahrne škálu opatření od lepší spolupráce při ostraze námořních hranic až po intenzivnější dialog s africkými zeměmi, regionálními organizacemi a s Africkou unií.

Tentýž systém podle prezidenta demotivuje Evropany, aby pracovali v různých místech, profesích a pracích a vytváří tak určité vakuum, které je pak zaplňováno migranty. Dalším lákadlem do EU je podle něj i ideologie multikulturalismu, která vybízí k emigraci. Na toto téma by se měla podle Klause vést široká debata. Místo toho se mluví o policejních akcích, ochraně hranic a o diplomacii vůči Africe, což jsou "kosmetická opatření, jež nemíří k jádru věci". řekl prezident.

16.6. Klaus kritizoval ministra Svobodu za to, že odejel ze summitu EU

Prezident Václav Klaus kritizoval ministra zahraničí Cyrila Svobodu (KDU-ČSL) za to, že odjel ze summitu Evropské unie v Bruselu a nic mu o tom neřekl. Šéf české diplomacie to považuje za nedorozumění; je si jist, že hlavu státu o svém dřívějším odjezdu informoval. Klausovi se nelíbí rovněž to, že Svoboda údajně "dal přednost svému stranickému sjezdu před tím, že je váženým delegátem na tomto jednání". Ministr Svoboda se v Praze zúčastnil celostátní konference lidové strany, které je místopředsdou, což je nejvyšší orgán mezi sjezdy. Svoboda během ní novinářům řekl, že prezidenta o svém odjezdu ze summitu informoval ve čtvrtek 16. června večer, když se v hotelu loučili a když přál Klausovi dobrou noc. Dodal, že stejně tak již dříve informoval vládu, že se zúčastní jen čtvrteční části summitu. Pro ministry zahraničí byl hlavním bodem programu na summitu jednání ve čtvrtek 16. června a následující večere.

28.6. Polsko si připomnělo 50. výročí dělnických protestů v Poznani, zúčastnil se i český prezident

Na 5000 lidí si v polské Poznani připomnělo 50. výročí dělnické stávky, která přerostla v této zemi v první masovou demonstraci proti komunistickému režimu a inspirovala protesty také v dalších zemích sovětského bloku. Mezi účastníky shromáždění byli především pamětníci. Do Poznaň přijeli ale také prezidenti Polska, Německa, Maďarska, Slovenska a České republiky.

"Jako tehdejší obyvatel Československa bych chtěl říci, že význam poznaňského povstání byl ohromný i pro osudy dalších zemí střední Evropy," uvedl prezident Václav Klaus. Společně s dalšími politiky položil květiny k památníku a podepsal se do pamětní knihy.

Dne 28. června 1956 dělníci poznaňských Stalinových závodů zahájili stávku a zorganizovali demonstraci v ulicích města. Režim demonstraci přibližně 100.000 lidí označil za imperialistické spiknutí a tvrdil, že jde o řádění výtržníků a zločinců. Proti civilistům nasadil tanky a obrněná vozidla, na místo bylo vysláno na 10.000 policistů a vojáků, kteří dostali rozkaz střílet. Dvoudenní brutální zásah komunistického režimu si vyžádal nejméně 70 mrtvých a přes 700 lidí při něm bylo zraněno.

"Chtěl bych ocenit, jak to Polsko a Poznaň umí oslavit. Důstojnost, kvalita, vážnost té chvíle - myslím, že to na každého skutečně zapůsobilo," pochvaloval si setkání Klaus.

**PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
SENÁT**

26.6. Šéfové parlamentů: Nové země EU by měly pomáhat Východu

Nové členské země Evropské unie by měly jako první pomáhat sousedním zemím za východní hranicí pětadvacítky. Shodli se na tom ve Varšavě předsedové parlamentů zemí Regionálního partnerství. Toto sdružení tvoří státy Visegrádské čtyřky, tedy České republiky, Slovenska, Polska a Maďarska. Jako hosté se jednání zúčastnili i zástupci Bulharska a Rumunska, čili zemí, jimž EU slíbila vstup v roce 2007.

"Hovořili jsme mimo jiné o tom, jak přistupovat k dalším zemím, jako je například Ukrajina, které se rovněž ucházejí o členství v EU. Právě středoevropské země jsou totiž pro východní sousedy mimo EU jakýmsi prvním kontaktem," řekl ČTK předseda českého Senátu Přemysl Sobotka (ODS). Politici se podle něj shodli, že pokud další země splní kritéria spočívající zejména v dodržování demokratických principů, nebudou stát na jejich cestě do EU žádné další překážky. Od Evropské komise se nyní očekává, že na podzim předloží analýzu schopnosti EU přijímat nové členy.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

4.6. Stoiber a sudetští Němci oceňují gesta z České republiky

Bavorský premiér Edmund Stoiber na sudetoněmeckých dnech v Norimberku vyzval k politickému dialogu s Českou republikou, který by se měl zabývat otázkou, jak v sousedském duchu vyřešit bezpráví, které utrpěli sudetští Němci. "Jsem pro tento dialog k dispozici, říkám den po volbách v Česku," řekl Stoiber.

"Můžete mi věřit, že mě při oficiální cestě do Prahy budou doprovázet i sudetští Němci," slíbil shromáždění. Ocenil, že se loni na české straně odehrály malé kroky ke zlepšení vztahu Prahy a sudetských Němců. "Změnu postojů u českých starostů a v českých obcích, českého obyvatelstva, bereme vážně, a máme z ní radost," prohlásil.

Vyzval však Česko, aby jako morální gesto zrušilo amnestijní zákon z roku 1946. "Jeho zrušení nic nestojí, mělo by stěžít praktické důsledky, ale velký morální dopad," uvedl Stoiber. Tradiční patron sudetských Němců se dotkl i otázky Benešových dekretů: "Je třeba mluvit o tom, co je 60 let po válce proveditelné. Materiální restituce není proveditelná, morální ale být proveditelná musí," zdůraznil Stoiber a slíbil, že bavorská vláda se dál bude za sudetské Němce brát.

Zástupci Sudetoněmeckého krajanského sdružení vesměs oceňovali, že v Česku se loni odehrála řada aktivit, které slibují zlepšení vztahu se sudetskými Němci. Zmiňovali nejen to, že premiér Jiří Paroubek "uprostřed volebního boje" zahájil vládní projekt shromažďování osudů českých Němců, kteří bojovali proti fašismu, ale i ústeckolabskou tabuli, která připomíná odsun tamního německého obyvatelstva. Hodnotili i skutečnost, že letošní předvolební kampaň žádné strany v Česku nebyla protiněmecká.

Posselt zdůraznil, že sudetští Němci jsou připraveni k dialogu s každým českým politikem, který k němu přistoupí pravdivě a s otevřeným srdcem.

7.6. **Dienstbier si myslí, že ODS nebude ve vládě protievropská

Případná vládní politika ODS nebude tak protievropská jako rétorika některých jejích politiků a prezidenta Václava Klause, myslí si bývalý československý ministr zahraničí Jiří Dienstbier. Při vernisáži výstavy Evropská identita v Bruselu také řekl, že výsledek voleb v ČR nebyl signálem proti Evropě, ale ani pro ni.

"Vládní odpovědnost také trošku civilizuje, takže takové ty zběsilé antievropské výroky ta vláda nebude moci uplatňovat," řekl Dienstbier ČTK. "Zatím je tedy bohužel uplatňuje jen pan prezident."

Navíc většina členů ODS je "kromě prezidenta a europoslance Jana Zahradila v podstatě proevropská", dodal. Vyslovil ale obavu o přípravu českého předsednictví EU v roce 2009. Pokud to bude vláda ODS, tak ta bude, pokud jde o EU, daleko méně aktivní, uvedl.

Fakt, že evropské téma se ve volební kampani příliš nevyskytovalo a že vyhrála strana označovaná za euroskeptickou, je podle Dienstbiera odrazem toho, "že lidé o Evropě příliš nepřemýšlejí", protože ČR je již členem unie. "A věci jako ústava nebo změna fungování institucí, to je pro ně naprosto vedlejší a ani se o to moc nezajímají," řekl.

Dienstbier spolu s místopředsedkyní Evropské komise Margot Wallströmovou zahájil v sídle Evropského parlamentu výstavu plakátů Evropská identita. Uspořádala ji jeho nevládní organizace Rada pro mezinárodní vztahy, která se obrátila na 15 vysokých škol v osmi členských státech EU.

7.6. Zpráva RE zmiňuje ČR jako místo mezipřistání tajných letů CIA

Česká republika je mezi státy, o kterých se zmínila nová zpráva Rady Evropy o údajných tajných letech americké Ústřední zpravodajské služby (CIA) s mimosoudně zadržovanými osobami podezřelými z terorismu. Zpráva, kterou RE zveřejnila, označuje americký systém zjišťování, zatýkání a věznění údajných teroristů za mezinárodní "pavoučí síť". Americké ministerstvo zahraničí označilo zprávu za "omílání".

Mise CIA, které v rámci boje proti terorismu spočívaly v odvezení podezřelých osob k výslechu do jiné země, začínaly zpravidla na letištích v Německu, Ázerbájdžánu, Španělsku a Turecku, tvrdí zpráva. Dočerpávat pohonné hmoty umožňovala letadlům CIA podle autorů textu například letiště v Praze, Aténách, Římě, irském Shannonu a britském Glasgově.

Podezřelé osoby byly zadrženy v Bosně a Hercegovině, Itálii, Makedonii a Švédsku. Byly dopraveny k výslechům nebo dalšímu převozu do Polska, Rumunska, Egypta, Jordánska, Maroka, Afghánistánu, Pákistánu a Uzbekistánu, uvedli autoři zprávy.

Zpráva se zmiňuje o různé míře zapojení 14 evropských zemí, včetně Británie, do nelegálních aktivit CIA. Zdůrazňuje přitom Polsko a Rumunsko, které obviňuje z toho, že pravděpodobně skrývaly tajné věznice pro osoby zadržované CIA. Uvedené země to popřely. Obvinění obsažené ve zprávě vzápětí "důrazně a kategoricky" odmítlo i Španělsko a Velká Británie.

Informaci, že na českém území i v jiných státech přistály pod zástěrkou civilního letu letouny CIA se zajatci, již dříve přinesla opakovaně Amnesty International (AI), naposledy v dubnu. Podezřívá vlády, že nad těmito praktikami přinejmenším zavíraly oči. AI požádala o stanovisko českou vládu, která se obrátila na ministerstva vnitra a obrany. Ta o takových přeletech nevědí, v tomto duchu ministerstva nedávno odpověděla úřadu vlády i AI. V dopise od ministra vnitra Františka Bublana se podle AI píše, že policie neměla podezření na případné nezákonné omezování svobody lidí v letadlech s mezipřistáním v ČR. Pokud by takovou událost zjistila, policie by zasáhla, napsal Bublan organizaci AI

Česká pobočka Amnesty International zprávu RE uvítala. "Jedno odhalení stíhá druhé a skutečný rozsah spolupráce evropských vlád na bezpráví se můžeme jen dohadovat. Vláda musí udělat vše pro to, aby mohla veřejnosti zodpovědět otázku, zda na území ČR docházelo k porušování mezinárodního práva," uvedla AI.

8.6. NATO, včetně Česka, se bude připravovat na víc menších konfliktů najednou

Ministři obrany Severoatlantické aliance se shodli, že aliance by měla být schopna vést najednou až šest menších misí a dvě velké operace namísto jedné velké války, na kterou se připravovala ve 20. století. Uvedl to dnes mluvčí NATO James Appathurai. Podle něj také ministři jednali o vytvoření výcvikového střediska na Blízkém východě a diskutovali o financování sil rychlého nasazení NRF.

Ministři schválili směrnici pro vojenské plánovače, která předpokládá, že NATO bude s to vést najednou šest menších misí s účastí 20.000 až 30.000 lidí a dvě velké operace s podílem asi 60.000 vojáků.

NATO podle Appathuraie jedná i o vytvoření výcvikového střediska na Blízkém východě. Podoba takového centra i jeho umístění jsou zatím ve stadiu diskusí, které by však měly skončit do summitu v Rize. Podle mluvčího daly arabské státy Perského zálivu či Středozeří neformálně najevo zájem o účast. Stejně tak se zvažuje, že by středisko mohlo být v Jordánsku.

Česká republika se podílí na každé druhé půlroční rotaci NRF. Do nynější rotace přesto vyčlenila deset štábních důstojníků. Do další rotace přispěje vybudováním mnohonárodního praporu radiační, chemické a biologické ochrany, do kterého vyšle 400 vojáků.

8.6. Ministři obrany NATO potvrdili rozšíření mise v Afghánistánu

Ministři zahraničí Severoatlantické aliance potvrdili, že se NATO nenechá zastrašit rostoucím násilím v Afghánistánu a rozšíří svou tamější misi. Shodli se také, že aliance by v budoucnu měla být schopna vést až šest menších operací a tři velké současně.

V posledních týdnech se násilí v Afghánistánu vystupňovalo na nejvyšší úroveň od svržení vlády hnutí Taliban koncem roku 2001. Jen v květnu přišlo při útocích o život na 400 lidí.

NATO hodlá do konce července zvýšit počet vojáků mise ISAF z 9000 na více než 15.000. ISAF je již v hlavním městě Kábulu a v klidnějších oblastech na západě a severu Afghánistánu.

Do summitu NATO v Rize koncem listopadu by aliance chtěla rozšířit své působení i na zbytek země, tedy včetně nepřístupného východu u hranic s pákistánskými kmenovými oblastmi. Síly ISAF, na nichž se podílí celkem 37 zemí, by měly pak čítat asi 25.000 vojáků. Česko má nyní 17 vojáků na kábulském letišti a 83 na severu země.

8.6. EP ve zprávě o aktivitách CIA nebude jmenovat zatím žádné země (vyjádření europoslance Zahradila)

Na rozdíl od Rady Evropy nebude Evropský parlament ve své prozatímní zprávě příští týden jmenovat evropské země, které se tak či onak měly podílet na únosech osob a přepravě zajatců americké tajné služby CIA po 11. září 2001 nebo které umožňovaly využívání svého území pro takové aktivity. Členové zvláštního výboru EP zřízeného za tímto účelem budou o zprávě hlasovat v pondělí 12. června večer ve Štrasburku.

V návrhu se pouze říká, že EP "považuje na základě dosud získaných svědectví a dokumentů za nepravděpodobné, že si některé evropské vlády nebyly vědomy těchto mimořádných aktivit na svém území, ve svém vzdušném prostoru, na svých letištích". K textu bylo předloženo asi 30 pozměňovacích návrhů a doplňků, které ho obvykle mají ještě zmírnit.

Podle jediného českého člena výboru Jana Zahradila (ODS) však vyšetřovatelé EP postupují ve shodě s Radou Evropy, která začala pátrat dřív, takže má již nějaké výsledky. Znamená to podle něj, že závěry Dicka Martyho z RE, včetně obvinění na adresu České republiky, se začnou po prázdninách přetřásat i v EP. Zahradilovi vadí navržená verze usnesení, ve které vidí hlavně rukopis levicových poslanců; je připraven s několika kolegy vypracovat menšinovou oponentní zprávu, jež bude plénu EP předložena s hlavním textem, zřejmě v červenci. Počítá však s tím, že výbor bude v práci pokračovat, ačkoli je to vzhledem k činnosti RE zbytečné.

Martyho závěry považuje Zahradil za nebezpečné. "Obávám se, že jsme se dostali už velmi daleko, odkud není návratu. Celá věc bude mít velmi negativní dopad na transatlantické vztahy v bezpečnostní oblasti, což v době boje proti terorismu není zrovna nejlepší," řekl ČTK. Pozastavil se nad tím, že místo prokazování nezvratných faktů se operuje politickými deklamacemi, které nemají důkazní hodnotu, pouze "někomu připadají jako pravděpodobné".

8.6. **Neformální zasedání ministrů obrany NATO

Ministr obrany ČR Karel Kühnl se zúčastnil neformálního zasedání ministrů obrany NATO. Na programu tzv. ministeriády byla mimo jiné schůze Severoatlantické rady či jednání Komise NATO – Ukrajina.

Česká republika na jednáních potvrdila, že plánuje dosáhnout stavu, kdy osm procent jejích ozbrojených sil bude možné nasadit v zahraničí dlouhodobě a 40 procent jednorázově na omezenou dobu. Připojila se i k plánu výstavby sil NATO, dle kterého bude schopna v operacích NATO od roku 2008 nasadit samostatný prapor a od roku 2011 samostatnou brigádu.

Ministr obrany Karel Kühnl zdůraznil důležitost budování Sil rychlé reakce NRF. „Pokud by se nepodařilo NRF naplnit, znamenalo by to ohrožení důvěryhodnosti celé aliance,“ uvedl. Toto stanovisko Česká republika podpořila i tím, že do sedmé rotace sil NRF vyčlenila 10 štábních důstojníků, přestože původně tento příspěvek neplánovala. Do osmé rotace NRF přispěje Česká republika vybudováním Mnohonárodního praporu chemické, biologické, radiologické a radiační ochrany, do kterého vyšle 400 vojáků.

9.6. Ministr obrany podepsal smlouvu na obrněné transportéry

Na Ministerstvu obrany České republiky byla podepsána smlouva na dodávku 199 kolových obrněných transportérů pro českou armádu. Ministr obrany Karel Kühnl podepsal vojáky dlouho očekávanou smlouvu na dodávku transportérů s generálním ředitelem společnosti Defendia CZ Markem Obšilem.

Za smluvní stranu Steyer-Daimler-Puch Spezial Fahrzeuge byli přítomni Wiliam H. Cosper, Christian Fuchs a další představitelé.

10.6. Verdikt nad Koženým opět odročen, termín zatím není stanoven

Výrok o tom, zda bývalý český občan, nyní irský finančník, Viktor Kožený může být vydán ke stíhání do Spojených států, bahamská soudkyně už počtvrté odročila. Dosud posledním termínem byl 16. červen, v pátek 9. června ale podle novinářských zdrojů v hlavním městě Nassau oznámila, že své rozhodnutí odkládá. Nové datum zřejmě určí příští týden.

Původně měla Carolita Bethelová verdikt vynést 5. května. Odložila ho ale na 19. května, 29. května a poté 16. června, vždy s odkazem na to, že nemá k dispozici všechny přepisy ze soudních jednání.

Americká justice žádá Bahamy o Koženého vydání kvůli jeho obvinění z korupce ázerbájdžánských představitelů, praní špinavých peněz a spiknutí. Úplatky, k nimž údajně použil peníze amerických investorů, se podle žaloby snažil získat rozhodující vliv při privatizaci ropného průmyslu v postsovětském Ázerbájdžánu.

O jeho vydání kvůli údajnému podílu na zpronevěře 13,6 miliardy korun žádá i Česká republika, finančník ale stíhání ve své bývalé vlasti označuje za politicky motivované.

O zahájení extradičního procesu podle české žádosti bahamské úřady zřejmě nerozhodnou dříve, než skončí soud o vydání do USA. Vzhledem k pravděpodobným odvoláním to ovšem může trvat i několik let.

14.6. AI: CIA v Evropě pomáhalo při převozech vězňů sedm zemí, ČR ne

Sedm evropských zemí, mezi nimi i čtyři členské státy Evropské unie, aktivně pomáhaly rozvědce Spojených států s jejím programem převozů zajatců podezřelých z terorismu. Vyplývá to ze zprávy, kterou ČTK zaslala organizace Amnesty International (AI) zabývající se ochranou lidských práv. Česká republika na rozdíl od

předchozích podobných zpráv mezi státy spolupracujícími s americkou rozvědkou tentokrát zmíněna není.

Do šesti případů nezákonných převozů zajatců, které AI zmiňuje, byly údajně zapojeny Německo, Itálie, Švédsko, Británie a Makedonie, Bosna a Hercegovina a Turecko. Podle organizace ve všech zmiňovaných případech byli zajatci podle vlastních slov naloženi do letadel a bez soudu převezeni do věznic v zahraničí, kde měli být údajně i mučeni.

AI v zprávě s názvem "Komplicové zločinů: role Evropy v americkém programu převozu vězňů" uvedla, že transport by byl pro CIA bez přístupu na evropská letiště a do evropského vzdušného prostoru mnohem složitější.

V dubnu její česká pobočka oznámila, že letouny CIA se zajatci na palubě přistály dvacetkrát v Praze. České úřady a kontrarozvědka ale uvedly, že nevědí o tom, že by na českém území měla mezipřistání letadla najatá CIA s vězni na palubě.

V úterý 13. června zpravodaj zvláštního výboru Evropského parlamentu pro vyšetřování aktivit americké rozvědky v Evropě Claudio Fava předložil novinářům údaje o 1080 mezipřistáních amerických letadel. Výčet zahrnuje období od konce roku 2001 do roku 2005 a jsou v něm uvedeny i Praha a Pardubice. Fava ale také řekl, že v naprosté většině neexistují nezvratné důkazy, že tyto letouny ilegálně převážely zajatce.

15.6. **Čeští restaurátoři budou v Iráku zachraňovat cenné tisky

Kamion se zařízením restaurátorského pracoviště a laboratoře, pořízeným z daru vlády České republiky irácké Národní knihovně a archivu v Bagdádu, dorazil 13. června večer do kurdského města Irbíl na severu Iráku. 15. června za ním odletěli tři restaurátoři českého Národního archivu, kteří se budou podílet na záchraně vzácných tisků. ČTK to sdělila skupina Gema Art Group, jejíž odborníci restaurátorské pracoviště na Irbílské univerzitě v příštích dnech zprovozní. Následující týden začal na univerzitě specializovaný kurz restaurování vodou poničených cenných tisků a archiválií irácké Národní knihovny a archivu v Bagdádu. Iráčané českou pomoc vysoce oceňují. "Češi jsou vůbec první, kdo se v takové míře zasazuje o záchranu kulturního dědictví a o spolupráci mezi univerzitami. Byli mezi prvními, kdo v Irbílu otevřeli obchodní zastoupení, a po dnešku ta popularita ještě stoupne," řekl stálý zástupce společnosti Gema Art Group v Iráku Samí Chodža.

Po skončení kurzu, který budou spolu s iráckými odborníky navštěvovat i univerzitní studenti, bude veškeré zařízení převezeno do Bagdádu, kde se stane součástí nejmodernějšího restaurátorského pracoviště v Iráku. Česká vláda už loni věnovala knihovně zařízení mikrografického pracoviště, které je dosud jediným podobným zařízením v Iráku.

15.6. Paroubek se chtěl vyhnout dvojkolejnosti zahraniční politiky

Česká vláda dala prezidentu Václavu Klausovi mandát, aby na summitu Evropské unie hájil prodloužení "úvahového" údobí o evropské ústavě aspoň o rok a podporoval plánované rozšíření unie o Bulharsko a Rumunsko. Novinářům to v Bruselu řekl český premiér Jiří Paroubek, který svou absenci na summitu vysvětloval snahou vyhnout se "dvojkolejnosti" v české zahraniční politice. Ujistil, že kdyby ČSSD vyhrála volby, Klaus by do Bruselu nejel.

Summit by se měl vyjádřit jasně a pozitivně k členství Bulharska a Rumunska v unii k 1. lednu 2007. Stejně tak by měl zaujmout jasný postoj k dalšímu rozšiřování EU, především na západním Balkáně. Pokud jde o evropskou ústavní smlouvu, summit by měl také prodloužit období úvah aspoň o rok. To je zkráceně řečeno mandát, který

vláda ve středu pro summit schválila, uvedl Paroubek, který do Bruselu na poslední chvíli přijel na vrcholné setkání Evropské socialistické strany.

Summit EU bude jednat zejména o dalším osudu ústavní smlouvy, kterou před rokem v referendech odmítli Holanďané a Francouzi. Česká sociální demokracie ústavu podporovala, vzniklé situace však využila k odkladu ratifikace v ČR. ODS a prezident Klaus ji vždy považovali za zbytečnou.

Nebylo by dobré, aby byla v české zahraniční politice dvojkolejnost, dodal. "Není to dobré pro obraz země, aby jeli politikové, kteří se tak diametrálně liší v pohledu na EU." Stejně tak si Paroubek myslí, že evropští představitelé by se měli seznámit s euroskeptickými názory ODS, již je Klaus čestným předsedou. "Čím dříve, tím lépe." Paroubek opakovaně zdůrazňoval, že jeho postup je korektní. Prezident se dožadoval na novoročním obědě 2. ledna účasti na některém ze summitů, tak jsem mu to umožnil, uvedl premiér.

21.6. Rakušané kritizují liknavost SÚJB kolem Temelína

Honorakouský hejtman Josef Pühringer kritizuje liknavost Státního úřadu pro jadernou bezpečnost (SÚJB) v souvislosti s nedávnými poruchami na jaderné elektrárně Temelín. Stalo se to v dopisu, který poslal předsedovi české vlády Jiřímu Paroubkovi. Napsala o tom agentura APA. S tím ale nesouhlasí předsedkyně SÚJB Dana Drábová, podle níž elektrárna pracovala po celou dobu v rámci limitů a provozovatel elektrárny ČEZ zareagoval včas a adekvátně.

"První blok šel do odstávky dokonce o tři měsíce a jeden týden dříve než bylo původně plánováno právě proto, že se dostal na pokraj limitů, které jsou pro provoz platné. Blok pracoval celou dobu v rámci limitů", řekla ČTK Drábová. Při kontrole 2. června podle ní došlo k výpadku, který se týkal hlavního cirkulačního čerpadla a vůbec nesouvisel s palivovými soubory.

Pühringerův dopis je reakcí na rozhovor mezi ním a Paroubkem z minulého týdne, kdy český premiér hejtmanovi slíbil, že mu předá zprávu o posledních technických problémech v jaderné elektrárně Temelín, až bude vypracována.

Podle Pühringera, v čemž se shoduje s jihočeskými ekologickými organizacemi, je provoz elektrárny mimo bezpečnostní limity.

Honorakouský rada pro životní prostředí Rudi Anschober apeloval na vládu ve Vídni a na Evropskou unii, aby zavedla odpovídající opatření na nápravu věci.

Čeští politici získávají informace o provozu elektrárny od SÚJB. "Úkolem úřadu je zpracovat dobré podklady pro politiky, ze kterých bude jasně vidět, že v Temelíně se nic hrozného neděje a o ohrožení se nedá mluvit," uvedla Drábová.

23.6. Soudkyně rozhodla, že Bahamy mohou vydat Viktora Koženého do USA

Bahamy mohou vydat Viktora Koženého do Spojených států kvůli obvinění z korupce v Ázerbájdžánu. Po procesu trvajícím déle než čtyři měsíce to konstatovala soudkyně, která svůj verdikt vynesla při závěrečném soudním jednání v bahamském hlavním městě Nassau. České žádosti o vydání Koženého se toto soudní řízení netýkalo.

Soudkyně rozhodla, že Kožený má být vydán kvůli obvinění z korupce při privatizaci ázerbájdžánského ropného průmyslu. V USA je bývalý český občan, nyní irský finančník obžalován mimo jiné i z praní špinavých peněz, to ale jako důvod vydání neuznala. Kožený i nadále zůstává ve vazbě.

Advokát Koženého i prokurátor se k verdiktu vyjádří před stejným soudem v úterý 27. června. Obviněný podnikatel ale už dříve ČTK v Nassau řekl, že se odvolá.

Výsledek procesu bere Kožený "jako výhru", řekl dnes bezprostředně po opuštění soudní místnosti ČTK.

Kvůli složitému odvolacímu procesu může definitivní rozhodnutí a případné vydání obviněného do USA přijít až za několik měsíců.

O odvolání bude nyní rozhodovat bahamský soud vyššího stupně. Zatím ale není známo, kdy to bude.

O vydání svého bývalého občana, který vstoupil do finančního světa na počátku 90. let při československé kuponové privatizaci, žádá i Česká republika. Ve své někdejší vlasti je dvaadvacetiletý zakladatel a bývalý prezident harvardských privatizačních fondů stíhán za podíl na údajných podvodech se škodou 13,6 miliardy korun. Tato obvinění Kožený označuje za politicky motivovaná.

Podle mluvčího ministerstva spravedlnosti Petra Dimuna v současné době Vrchní státní zastupitelství pracuje na doplnění české žádosti o vydání, které si Bahamy vyžádaly. Bahamský soud podle něj bude moci o vydání Koženého do Česka začít jednat asi do měsíce poté, co doplnění žádosti obdrží. Aktuální rozhodnutí soudu podle něj nemá žádný přímý vliv na vydávací řízení vedené s Českou republikou. Informovaly o tom dnes Česká televize, televize Nova a Prima.

Předseda představenstva Harvardského průmyslového holdingu Karel Staněk řekl, že rozhodnutí je pro české akcionáře alespoň morální satisfakce. "Bohužel byla poskytnuta ze strany amerických vyšetřovatelů, nikoli českých vyšetřovatelů," řekl České televizi.

27.6. Čeští vojáci mise KFOR přednášeli o minovém nebezpečí v Kosovu

Na 500 dětí a studentů ve věku od sedmi do sedmnácti let se zúčastnilo zvláštních výukových lekcí českých vojáků mírové mise KFOR o minovém nebezpečí v Kosovu. Cílem bylo děti varovat před hrozbou min a poučit je, jak se v případě nálezu pro ně neznámého a možná i nebezpečného předmětu zachovat. Novinářům to sdělil major Petr Sýkora, tiskový důstojník 8. kontingentu české armády v KFOR.

Nevybuchlá munice a její komponenty, ale také ruční granáty, miny a další pozůstatky ozbrojeného konfliktu z konce 90. let, představují i dnes v Kosovu vážnou hrozbu.

V zimních měsících letošního roku pyrotechnici uskupení Střed likvidovali v průměru deset nálezů měsíčně. Od března však počet jejich zásahů stoupl až na současný čtyřnásobek," říká poručice Magdalena Dvořáková z velitelství uskupení Střed, která výukový program o minovém nebezpečí pro žáky a studenty místních škol koordinovala.

Zvláštní preventivní výukový program o minovém nebezpečí obsáhl 13 předem vybraných albánských i srbských škol v centrální části Kosova. V Kosovu slouží pět stovek českých vojáků. Loni v srpnu převzala ČR poprvé v historii na dobu přibližně jednoho roku roli vedoucího státu ve struktuře mnohonárodní brigády Střed. Pod českého velitele spadají jednotky dalších pěti zemí.

27.6. NATO nekomentuje plány s americkou protiraketovou základnou v ČR

Severoatlantická aliance nekomentuje vyjednávání Spojených států s evropskými vládami o případném umístění základny amerického systému strategické protiraketové obrany. "NATO není zapojeno do jednání mezi USA a evropskými vládami. Je to čistě dvoustranná záležitost," řekl ČTK mluvčí aliance James Appathurai.

"Až dosud to není projekt, který by se týkal přímo NATO. Samozřejmě, USA jsou členem aliance a všichni spojenci a partneři jsou informováni, ale toto je bilaterální

záležitost," dodal. K možným důsledkům případného umístění americké základny v České republice se nevyjádřil.

K výroku předsedy ODS a kandidáta na funkci premiéra Mirka Topolánka, že by zanedlouho měla být do Česka vyslána mise NATO, aby vytipovala vhodnou lokalitu pro základnu, poznamenal, že nedisponuje takovými informacemi. Považuje za možné, že Topolánek měl na mysli spíš americké než alianční experty.

Podle jiného aliančního činitele, který si nepřál být jmenován, jsou sice spojenci o amerických plánech informováni, "ale věc dosud nedospěla k rozhodnutí, a tak se jí NATO ani přímo nezabývá".

I tento zdroj pochybuje, že by se na výběru lokality mohla podílet mise NATO. "To je asi přehánění, alianční experti NATO se nemohou vyjadřovat k bilaterální záležitosti. Pokud nějací experti NATO do ČR přijedou, tak nikoliv v této souvislosti," poznamenal.

Podle dřívějšího vyjádření českého velvyslance při NATO Štefana Füleho aliance uvažuje o systému protiraketové obrany, který by byl propojitelný se systémem USA. Ale vše se dosud nachází ve stadiu odborných studií a politických úvah. "Ta věc je politicky složitá i citlivá a představuje poměrně významné náklady," konstatoval Füle. Strategicky důležitou roli by měla sehrát základna ve střední Evropě. Česko by se podle náčelníka generálního štábu Pavla Štefky mělo do konce září vyslovit, zda si americkou základnu na svém území přeje. Ministerstvo obrany i americké velvyslanectví v Praze však tvrdí, že se žádná konkrétní jednání nekonají.

27.6. ČR se v EU snaží bránit dovozu odpadů přes hranice

Česká republika se na schůzi ministrů životního prostředí EU snažila ovlivnit vznikající novou legislativu o odpadech v EU tak, aby umožňovala národním orgánům bránit pohyb komunálního odpadu mezi jednotlivými členskými státy. Podpořily ji v tom země Visegrádu i některé další. ČR má na kontrole nakládání s odpadem zvláštní zájem, neboť se na jejím území letos objevily skládky s nelegálně dovezeným odpadem převážně z Německa.

Podle náměstka ministra životního prostředí Tomáše Novotného se podařilo k usnesení přiložit deklaraci, která zdůrazňuje, že zejména komunální odpad by měly členské státy likvidovat samy na svém území. Tuto "zásadu blízkosti a soběstačnosti" jako jeden z prvků budoucí legislativy podle něj podpořilo deset členských států.

ČR také protestovala proti návrhu posunout spalovny komunálního odpadu za určitých podmínek do kategorie zařízení k využití odpadu. Do takových energeticky účinných spaloven by pak bylo možné dovážet odpad z jiných oblastí EU, aniž by se tomu dalo bránit. České stanovisko však nezískalo většinovou podporu a návrh zůstal v "tematické strategii nakládání s odpady" obsažen, ovšem se zmínkou o této výhradě pro budoucí jednání o závazné směrnici. Nová úprava by vedla k posunu a možnému zvýšení legálního dovozu do ČR, kde lze odpad spalovat za daleko nižší ceny než v Německu.

Novotný řekl, že spalování odpadu není pro ČR prioritou; ministerstvo životního prostředí dává jednoznačně přednost recyklaci. Ačkoli Prahu v této věci podpořily jen Slovensko, Polsko, Maďarsko, Dánsko a Lucembursko, má v úmyslu ve výhradách pokračovat při projednávání příslušné směrnice ve druhém pololetí.

**MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH
VĚCÍ**

2.6. Velvyslanec Kohout postrádal v předvolební kampani problematiku EU

V prostorách Českého centra vítaly voliče jeho pracovnice. Do volebních seznamů se v Bruselu zapsalo přes 250 lidí; konzulka Alexandra Krusová odhadovala, že přinejmenším stejný počet se dostaví s volebními průkazy. Vedle krajanů usazených v Belgii dávno přibyli v posledních letech desítky diplomatů při EU a NATO a jejich rodinných příslušníků; po nich se nastěhovaly stovky úředníků zaměstnaných v institucích unie. Celkově se česká obec odhaduje na 5000 lidí, včetně kojenců.

Velvyslanec při EU Jan Kohout považuje tyto volby za významné proto, že z nich vzejde vláda, která bude připravovat české předsednictví v EU v roce 2009, kdy bude Praha unii půl roku řídit. "Měla by to být vláda, která si to vezme jako prioritu, bude jistá a pevná, schopná předsednictví zvládnout ku prospěchu Evropské unie i České republiky," řekl Kohout ČTK.

V této souvislosti se pozastavil nad tím, že EU docela chyběla v předvolební kampani, ačkoli se promítá do života lidí a je na politické scéně sporným tématem. "Jeho úplná absence svědčí o určité uzavřenosti a sebestřednosti české společnosti a její politické elity."

Kohout ocenil, že se kampaň hodně věnovala ekonomickým tématům, ovšem opět bez provázání s Evropou a širším světem, ačkoli je česká ekonomika nesmírně otevřená. "Ukazuje to, že po dvou letech členství je EU nadále vnímána jako něco cizorodého, že představy o ní jsou zkreslené. Vidím zde tedy značný prostor pro další vývoj."

3.6. Volby 2006 - v zahraničí volil zlomek krajanů, účast oproti roku 2002 vyšší

Jen malá část českých občanů žijících v zahraničí využila svého práva volit do Poslanecké sněmovny na zastupitelských úřadech. Podle diplomatů byla nicméně účast vyšší než před čtyřmi roky, kdy měli Češi žijící a pobývající v zahraničí poprvé možnost zapojit se do parlamentních voleb. Především v sousedních zemích a Británii přišlo hlasovat hodně lidí s voličskými průkazy, tedy těch, kteří nebyli zapsáni na voličských seznamech zastupitelských úřadů.

K volbám na 108 českých velvyslanectvích a konzulátech po celém světě se letos zapsalo téměř 5000 Čechů. Je to zhruba o 2000 více než při minulých volbách. Oficiální odhady hovoří o 70.000 krajanů s českým občanstvím.

Na českém velvyslanectví v Londýně odevzdalo svůj hlas skoro 530 voličů, což je několikanásobně více než v minulých volbách. Drtivá většina těch, kteří přišli volit, byli mladí lidé pod 30 let, což zřejmě do jisté míry odráží skutečnost, že v Británii mohou Češi po vstupu do EU na rozdíl od většiny dalších členských zemí bez zábran pracovat.

Vyšší zájem o letošní parlamentní volby zaregistrovali rovněž na zastupitelském úřadu ve Vídni. Svůj hlas odevzdalo včetně pracovníků ambasády a stálé mise celkem 202 lidí, což je o 80 více než před čtyřmi lety. Téměř tři čtvrtiny z nich tvořili ti, kteří se dostavili s voličskými průkazy. V celém Rakousku žije asi 10.500 českých občanů.

Voleb na čtyřech konzulátech v Německu se zúčastnilo více než 300 voličů, přičemž mnoho lidí přicházelo s voličskými průkazy. V Berlíně přišlo k volbám 109 voličů, v Mnichově kolem 120 lidí, v Bonnu 59 voličů a v Drážďanech 22 Čechů. Ve volbách v roce 2002 k volebním urnám v Německu přišlo méně než 200 lidí.

Do volebních místností na českém velvyslanectví v Bratislavě přišlo více turistů a lidí na služební cestě než českých občanů trvale žijících na Slovensku. Návštěvníci tvořili dvě třetiny hlasujících. Celkem letos odvolilo na Slovensku 288 Čechů, před čtyřmi

roky to bylo 376 českých občanů. Tehdy však mohli Češi volit i na konzulátu v Košicích. Na Slovensku žije podle posledního sčítání lidu víc než 40.000 lidí, kteří se hlásí k české národnosti. Dvojití občanství má ovšem jen přibližně desetina z nich.

Z odhadovaných několika desítek tisíc Čechů s volebním právem žijících ve Spojených státech dorazilo do volebních místností ve Washingtonu, New Yorku, Chicagu a Los Angeles dohromady 466 voličů, včetně 116 turistů s voličským průkazem, který umožňuje hlasovat mimo bydliště. K volbám se předem zapsalo na 550 občanů, kteří trvale nebo dočasně žijí v USA. Ze zaregistrovaných voličů přišly hlasovat zhruba dvě třetiny. Při započítání turistů pak účast přesáhla 80 procent, řekl ČTK český konzul z Washingtonu Martin Klučar, podle něhož byl zájem o volby letos v USA podstatně vyšší než před čtyřmi lety, kdy se v zahraničí volilo poprvé.

V Kanadě, kde byly zapsány tři stovky voličů, se do volebních místností v Ottawě, Montrealu a Torontu dostavilo na základě údajů z ottawského velvyslanectví celkem 248 občanů, včetně 36 turistů. V Kanadě žije několik desítek tisíc Čechů s volebním právem.

V australském Sydney se k volbám dostavilo 56 voličů, z toho deset přišlo s voličským průkazem. Zaregistrováno bylo 84 lidí, řekl ČTK konzul Karel Šrol. V Sydney byla volební místnost pro voliče z celé Austrálie, kromě hlavního města Canberry, dále z Nového Zélandu a pacifické oblasti. Podle konzula čítá česká komunita v Austrálii asi 16.000 lidí. Jsou mezi nimi starousedlíci, turisté a v poslední době také dost studentů.

V Moskvě přišlo letos hlasovat dvakrát více lidí než při posledních volbách. Hlas do volební urny vhodilo celkem 162 Čechů, z nichž většina byla předem zapsána na zvláštním seznamu voličů. S voličskými průkazy přišla asi padesátka lidí. Češi mohli volit v Rusku ještě na dvou dalších místech - na generálních konzulátech v Petrohradu a Jekatěrinburgu. Zde byly na voličských seznamech zapsány dvě desítky Čechů.

6.6. Výhrady ČR k návrhu usnesení EU o Kubě

Česká republika mělo výhrady k navrhovanému textu usnesení Evropské unie o Kubě, které bylo připravováno pro zasedání ministrů zahraničí EU 12. června. Podle diplomatických zdrojů se Česku nelíbí, že by unie měla pokračovat v dosavadní politice "kritického dialogu" s tamním režimem a svůj postoj nepřítvrdit.

"Navrhujeme jisté úpravy v textu a dále jednáme," řekl ČTK mluvčí českého zastoupení při EU Jan Vytopil. Vysoký představitel EU pro zahraniční politiku Javier Solana 30. května řekl, že neočekává "drastické změny" v současném postoji unie vůči Kubě.

Ministři zahraničí EU se loni v červnu dohodli, že neobnoví vůči Kubě diplomatické sankce pozastavené o půl roku dřív, ačkoli tvrdě kritizovali tamní režim za porušování lidských práv. Už tehdy měla česká strana s textem potíže a prosadila některé tvrdší formulace. Bylo dohodnuto, že unie se ke Kubě vrátí za rok, tedy nyní v červnu.

Česká diplomacie a osobně ministr zahraničí Cyril Svoboda se od té doby aktivně angažují proti

10.6. Velvyslanec Kostelka vítá nákup transportérů

Definitivní podpis smlouvy na dodávku nových obrněných transportérů pro českou armádu přivítal bývalý ministr obrany a současný český velvyslanec v Rusku Miroslav Kostelka. Uzavření tendru je podle něj především dobrou zprávou pro české vojáky, i když podpis současného ministra Karla Kühnla těsně před koncem funkčního období nynější vlády je prý politicky "na hraně".

"Bylo to správné a odpovědné rozhodnutí. Kdyby nepadlo, neměla by armáda nejméně dva další roky transportéry a to by bylo zcela proti principu armádní reformy," řekl ČTK Kostelka. Právě za jeho působení ve funkci ministra obrany česká vláda na podzim 2003 souhlasila se záměrem nové transportéry koupit.

Podle Kostelky měla celá reforma české armády, snižování jejich početních stavů a rušení posádek především zajistit dostatek financí na modernizaci armády a její soudobý výcvik. Nové obrněné transportéry jsou podle něj nutné nejen pro plnění závazků vůči spojencům, ale i k případné obraně území ČR.

Cena podepsaného kontraktu se podle Kostelky příliš neodlišuje od původních tří roky starých předpokladů. Podle Kostelky je navíc "v podstatě jedno", který konkrétní typ transportérů vojáci získají. "Podstatné je, že budou mít na čem cvičit," míní.

Podle smlouvy z 9. června získá armáda od rakouské firmy Steyer 200 transportérů Pandur II za 23,6 miliardy korun. Jedná se o největší zakázku v historii české armády, vláda premiéra Jiřího Paroubka nákup definitivně odsouhlasila už v lednu. ODS konkrétní podobu transakce dlouhodobě kritizovala; po podpisu smlouvy ale prohlásila, že ji bude respektovat.

12.6. EU připraví strategii pro období po Castrovi

Evropská unie vypracuje dlouhodobou strategii vůči Kubě pro období po konci nynějšího režimu Fidela Castra. Neobnoví diplomatické sankce vůči Havaně, ale kritizuje ji za zhoršení v oblasti lidských práv a vyzývá ji k bezpodmínečnému propuštění všech politických vězňů. Vyplývá to ze závěrů schůzky, na kterých se dohodli ministři zahraničí EU. Podle ministrů EU by také každá návštěva na vysoké úrovni měla při cestě na Kubu o lidských právech se svými protějšky hovořit.

"Fidelu Castrovi bude 80 let, nebude na Kubě vládnout věčně, a je proto třeba připravit dlouhodobou strategii pro období po něm, řekl český ministr zahraničí Cyril Svoboda. Musíme vyslat signál, že s tím počítáme a že jsme připraveni "pro období transformace, pro období usmíření, pro období, které určitě přijde", uvedl.

Text, na kterém je podle Svobody "jasně vidět český rukopis", důrazně poukazuje na to, že "situace, pokud jde o lidská práva na Kubě, je stále horší a horší". Stejně tak zdůrazňuje, že musejí být propuštěni všichni političtí vězni a nesmějí mezi nimi existovat žádné rozdíly, dodal český ministr.

Podle Svobody "měkká politika" vůči Kubě nepřináší žádoucí výsledky. ČR a další nové členské země prosazují, aby unie postupovala vůči Kubě ostře, ale státy jako Španělsko a Francie tvrdí, že by to snížilo vliv EU na ostrově. Svoboda dále řekl, že unie nemá vůči Havaně dostatečné páky, protože Kuba většinu své energie dováží z Venezuely, kde vládne Castrovi blízký prezident Hugo Chávez.

Ministr Svoboda přislíbil, že ČR bude nadále zvat na své velvyslanectví v Havaně na recepci najednou zástupce režimu i opozice. Česká diplomacie a Svoboda osobně se aktivně angažují proti kubánskému režimu a na podporu disidentů. Právě čeští a španělští diplomaté se minulý týden dostali do sporu o konečné znění přijatého textu.

13.6. USA a další země, včetně Česka, uznaly nezávislost Černé Hory

Spojené státy a řada dalších zemí oficiálně uznaly nezávislost Černé Hory a sdělily, že v nejbližších dnech naváží s touto balkánskou zemí i diplomatické styky. Jako první stát tak učinilo Estonsko - společné prohlášení o navázání diplomatických vztahů podepsali dnes v Podgorici ministři zahraničí obou států.

Česká republika uznala nezávislost Černé Hory v 12. června. Šéf diplomacie Cyril Svoboda novinářům řekl, že deklarace o navázání diplomatických styků bude podepsána v nejbližších dnech.

Černá Hora na základě výsledků referenda z 21. května vystoupila ze společného státu se Srbskem. Samostatnost vyhlásilo také Srbsko, které je oficiálním nástupnickým státem svazku Srbska a Černé Hory.

Samostatnost Černé Hory uznali v pondělí 12. června i ministři zahraničí zemí Evropské unie.

Pro nezávislost této malé republiky na břehu Středozemního moře se v referendu vyslovilo 55,5 procenta hlasujících. Země je však v názoru na samostatnost rozdělena, proti jsou především Srbové, kteří tvoří 32 procent obyvatel. Černá Hora, která má jen 650.000 obyvatel, se stala 45. státem Evropy.

Vyhlášením nezávislosti se završil rozpad bývalé jugoslávské federace. Slovinsko, Chorvatsko, Bosna a Hercegovina a Makedonie se odtrhly v první polovině 90. let, přičemž jednostranná vyhlášení samostatnosti prvních tří, ale zejména Chorvatska a Bosny, provázely krvavé konflikty. Srbsko a Černá Hora zbyly z Jugoslávie jako poslední.

16.6. Klaus kritizoval Svobodu za to, že odejel ze summitu EU

Český prezident Václav Klaus kritizoval ministra zahraničí Cyrila Svobodu (KDU-ČSL) za to, že odjel ze summitu Evropské unie v Bruselu a nic mu o tom neřekl. Šéf české diplomacie to považuje za nedorozumění; je si jist, že hlavu státu o svém dřívějším odjezdu informoval.

Klausovi se nelíbilo rovněž to, že Svoboda údajně "dal přednost svému stranickému sjezdu před tím, že je váženým delegátem na tomto jednání".

Ministr Svoboda se v Praze zúčastnil celostátní konference lidové strany, které je místopředsdou, což je nejvyšší orgán mezi sjezdy. Svoboda během ní novinářům řekl, že prezidenta o svém odjezdu ze summitu informoval ve čtvrtek večer, když se v hotelu loučili. "Říkal jsem mu, že tady v pátek 16. června nebudu, protože jedu na celostátní konferenci KDU-ČSL, po volbách mimořádně důležitou," řekl.

21.6. O vízech do USA pro Čechy summit jednal, MZV to oceňuje

Spojené státy obecně uznaly, že je třeba řešit otázku zrušení vízové povinnosti pro občany deseti členských zemí EU včetně Česka, kteří při cestování do USA potřebují víza. Americká strana se ale nezavázala k žádnému termínu, do kdy víza zruší; EU však naznačila, že v negativním případě zváží možnost určité reciprocity. Prohlášení českého ministerstva zahraničí, poskytnuté ČTK, proto konstatuje, že celkově na summitu byly zohledněny české priority.

EU i USA uznaly "nezbytnost podstatného pokroku směřujícího k zavedení vzájemného bezvízového cestování pro všechny občany EU do USA", píše se v prohlášení ze summitu. Považují ho za "součást úsilí prosazovat ekonomický a sociální prospěch ze zvýšeného cestování", ovšem při zajištění "bezpečných hranic". České ministerstvo zahraničí vydalo prohlášení, v němž vítá závěry vídeňského summitu a oceňuje schopnost obou stran dosáhnout konsensu v aktuálních mezinárodních otázkách. Pozitivně pak hodnotí fakt, že na summitu byl zohledněn požadavek českého ministra zahraničí Cyrila Svobody a obě strany jednaly o vízové asymetrii.

Spojené státy vyžadují, aby občané většiny nových členských zemí EU žádali pro cestování do USA o víza. Unie naopak prosazuje, aby nedělaly rozdílu mezi jejími členskými státy. Postižené země vyzvaly komisi, aby toto téma na summitu nastolila. Při zasedání ministrů zahraničí EU tento požadavek výslovně vznesl šéf české diplomacie Cyril Svoboda.

EK již sdělila, že pokud na americké straně nedojde k pohybu, navrhne členskými státy v červencové zprávě o vízové reciprocitě zavést proti USA odvetná opatření.

27.6. NATO nekomentuje plány s americkou protiraketovou základnou v ČR

Severoatlantická aliance nekomentuje vyjednávání Spojených států s evropskými vládami o případném umístění základny amerického systému strategické protiraketové obrany. "NATO není zapojeno do jednání mezi USA a evropskými vládami. Je to čistě dvoustranná záležitost," řekl dnes ČTK mluvčí aliance James Appathurai. "Až dosud to není projekt, který by se týkal přímo NATO. Samozřejmě, USA jsou členem aliance a všichni spojenci a partneři jsou informováni, ale toto je bilaterální záležitost," dodal.

K výroku předsedy ODS a kandidáta na funkci premiéra Mirka Topolánka, že by zanedlouho měla být do Česka vyslána mise NATO, aby vytipovala vhodnou lokalitu pro základnu, poznamenal, že nedisponuje takovými informacemi. Považuje za možné, že Topolánek měl na mysli spíše americké než alianční experty.

Pohled aliance na případnou americkou protiraketovou základnu ve střední Evropě by podle českého velvyslance při NATO Štefana Füleho závisel hlavně na dvou věcech: jak se aliance postaví k vlastnímu systému protiraketové obrany, o kterém dosud uvažuje jen na technické úrovni, a na jeho propojitelnosti s americkým protiraketovým deštníkem. "Kombinace těchto dvou věcí rozhodne o tom, jak by případná americká základna byla vnímána v alianci a zda by to mělo vůbec nějaký vliv na postavení ČR," řekl ČTK Füle.

Obecně totiž platí, že některé součásti z "vyšší architektury" americké protiraketové obrany by se mohly uplatnit i v alianční době na starém kontinentu. Velvyslanec současně upozornil, že stále jsou ve hře dvě možnosti politického rozhodnutí členských zemí, že "buď se aliance do vlastního systému pustí, anebo naopak, může padnout rozhodnutí, že by to bylo příliš nákladné a technicky složité, než aby vynaložené úsilí a peníze přinesly kýžený výsledek". "V každém případě pokračování amerického programu a rozmístění některých jeho prvků na evropském území vytvoří příznivější podmínky pro rozhodování NATO," dodal velvyslanec.

Strategicky důležitou roli by měla sehrát základna ve střední Evropě. Česko by se podle náčelníka generálního štábu Pavla Štefky mělo do konce září vyslovit, zda si americkou základnu na svém území přeje. Ministerstvo obrany i americké velvyslanectví v Praze však tvrdí, že se žádná konkrétní jednání nekonají.

28.6. Česko otevřelo první honorární konzulát v Rusku, v Chanty-Mansijsku

Česko otevřelo své další diplomatické zastoupení v Ruské federaci. Zájmy českých občanů bude do budoucna hájit i honorární konzul v západosibiřském Chanty-Mansijsku. Do čela konzulátu byl vybrán prezident Chantymansijské banky a poslanec oblastního parlamentu Dmitrij Mizgulin. Jde o první honorární konzulát ČR v Rusku a po Moskvě, Petrohradu a Jekatěrinburgu čtvrté místo, kde má Česká republika v této zemi své zastoupení.

"Chceme rozvíjet všechny ekonomické, obchodní i kulturní vztahy, podpoříme spolupráci v oblasti vzdělávání. Už dnes funguje 'národní diplomacie' - lidé z Česka se angažují u nás, dovážejí sem zboží nebo spolupracují v jiné oblasti, a občané Ruska jezdí odpočívat do Česka. My tuto diplomacii jen posvětime a budeme se snažit dostat ji na vyšší a kvalitnější úroveň," řekl ČTK Mizgulin, kterého v nové funkci pozdravil i český velvyslanec v Rusku Miroslav Kostelka.

Oblast na východ od Uralu spadala až dosud pod generální konzulát v Jekatěrinburgu. "Byl to největší konzulární okruh na světě - 14 milionů kilometrů čtverečních, 42 milionů obyvatel, 32 regionů Ruské federace.

Chantymansijský honorární konzulát bude také pomáhat při organizaci výstav či prezentací Česka v Chantymansijském autonomním okruhu a jeho okolí. Pomoci by měl i českým podnikatelům při pronikání za Ural či turistickým kancelářím při hledání nových klientů.

Chantymansijské zastoupení bude usnadňovat proceduru vyřízení žádosti o vízum do Česka. Měli by vydávat ankety a pomáhat s vyplňováním potřebných formulářů. Přes chantymansijský konzulát bude možné poslat žádost o vízum do Moskvy nebo Jekatěrinburgu. Chod honorárního konzulátu si financuje sám konzul, zaměstnávat bude dva lidi, z nichž jeden by měl ovládat český jazyk.

V červenci se chystá otevření dalšího generálního konzulátu v Nižním Novgorodu.

30.6. V Paříži zahájena výstava inspirovaná dílem Komenského

Pod názvem Orbis Pictus byla v Českém centru v Paříži zahájena výstava hravých vizuálních a sonorních artefaktů inspirovaných dílem Jana Amose Komenského Labyrint světa a ráj srdce. Jde o součást rozsáhlého projektu Uměním ke svobodě, jehož realizace je rozpočítána až do roku 2023, kdy od vytvoření tohoto Komenského díla uplyne 400 let.

Ústředním objektem výstavy, jejíž koncepce je dílem výtvarníka Petra Nikla, je velké nafukovací srdce, ve kterém návštěvníci najdou soubor objektů, jejichž jediný cíl je podnítit jejich hravost a představitivost.

Za stejným účelem byly vytvořeny všechny další vystavené artefakty, návštěvníci s nimi mohou manipulovat. Nápadité "nesmysly" jsou dílem deseti českých umělců starší i mladé generace. Jedním z nich byl Petr Lorenc, který před několika dny ve věku 31 let zahynul při autonehodě a jehož památce je pařížská výstava věnována.

Nad výstavou převzali záštitu člen Evropské komise Ján Figel a český velvyslanec ve Francii Pavel Fischer. Návštěvníci si na ní mohou také koupit francouzský překlad Komenského Labyrintu, který vydalo nakladatelství WALD Press.

Součástí doprovodného programu jsou například přednášky o díle Komenského, koncert Vivat Comenius na základě textů Komenského nebo filmové projekce.

Z Paříže, kde byl celý projekt zahájen, se výstava přemístí do Prahy, dalšími etapami jsou v příštím roce Ottawa, Toronto, Florencie a Řím a později Tokio, Berlín, Moskva, Jeruzalém a další města. Poslední etapou má být v roce 2023 nizozemský Naarden, kde je Komenský pochován.

30.6. Pozice ČR se v OSN zlepšila, tvrdí velvyslanec Kmoníček

Atmosféra uvnitř OSN se za uplynulých pět let zhoršila, ale pozice České republiky v ní se zlepšila, řekl ČTK na závěr svého pětiletého působení v New Yorku český velvyslanec při OSN Hynek Kmoníček. Dnes úřad opouští a odlétá do Prahy, odkud má po čase zamířit jako velvyslanec do Dillí.

Ve vedení mise ho od července vystřídá Martin Palouš, který do konce loňského roku vedl český zastupitelský úřad ve Washingtonu.

Horší atmosféra v OSN podle Kmoníčka plyne z frustrace z nedostatečné reformy světové organizace. "Bylo to do velké míry způsobeno i tím, že reforma byla úzce svázána s pozicí generálního tajemníka Kofiho Annana. Ve chvíli, kdy začala, byl Annan v pozici neotřesitelné autority, vůči níž se nikdo na světě nevymezoval. V rámci velmi vzrušených debat o irácké krizi se potom hodně pokazil jeho vztah s

USA," řekl velvyslanec. "To se zpětně projevilo na ztrátě víry v to, že bychom mohli jeho pomocí organizaci zreformovat tak výrazně, jak by potřebovala."

Nyní se OSN podle něho nachází zhruba ve třetině reformní cesty. Kmoníček je ale přesvědčen, že nebude-li zreformována Rada bezpečnosti OSN, všechny ostatní reformy budou jen kosmetické.

Na ovzduší v OSN byly také cítit "dopady iráckého nesouladu mezi Evropou a USA". "Jednostranná akce Spojených států vůči Iráku potom vyvolala poměrně velké množství nedůvěry na straně rozvojových zemí a Číny, u nichž pozvolna znovu získáváme důvěru v to, že opravdu věříme v mezinárodní systém," řekl Kmoníček.

Pozice ČR se prý výrazně zlepšila vstupem do EU. "Ať už si o EU myslíme cokoli, v OSN je EU majoritním akcionářem. Unie platí 36 procent rozpočtu OSN, USA platí dvacet a Japonsko také dvacet procent a celý ostatní svět se skládá na zbytek. Takže je jasné, že většina jednání a základních rozhodnutí, které je OSN schopná vyjednat, je o dialogu mezi EU a rozvojovými státy. ČR se svým členstvím v EU stala přímým účastníkem tohoto dialogu, což zásadním způsobem a k lepšímu ovlivnilo naši pozici," prohlásil.

Úkol pracovat na získání křesla nestálého člena Rady bezpečnosti na období 2008 až 2009 trvá, řekl velvyslanec, a to i přes loňskou domácí politickou diskusi, v níž ODS zastávala stanovisko, aby se ČR o členství v RB neucházela, neboť bude ve stejné době poprvé předsedat EU. "Z pohledu mé mise tento úkol trvá do té doby, než bude zrušen. A já nevěřím, že by zrušen byl," uvedl Kmoníček.

Česká diplomacie zatím získala podporu u asi sta ze 127 zemí potřebných pro zvolení do RB. Jako jediný vážný protikandidát se jeví Chorvatsko.

Kmoníček věří, že s využitím hustější sítě zastupitelských úřadů po světě, než mají Chorvaté, by mohla ČR nakonec v tomto souboji uspět. "V každé zemi, kde máme své diplomatické zastoupení a Chorvatsko ho nemá, je logickým úkolem našeho velvyslance upozorňovat na tento fakt a žádat o podporu tamní vládu, možná i s poukazem na to, že kdyby nepřišla, není důvod tam úřad mít."

ČESKÁ ZAHRANIČNÍ AKTIVITA NA DALŠÍCH ÚROVNÍCH

6.6. Topolánkuv výrok prý ohrožuje vznik nového klubu v EP

Nedávný nelichotivý výrok předsedy ODS Mirka Topolánka v polském listu Gazeta Wyborcza na adresu polské vládní koalice by údajně mohl zhatit šance na vytvoření významného konzervativního klubu v Evropském parlamentu, kriticky naladěného vůči evropské integraci. Tak je interpretován jak zdroji v EP, tak britským listem Daily Telegraph. ODS naopak mluví o nedorozumění a připravuje se na jednání o ustavení klubu.

"Údajný komentář předsedy Topolánka, který (předseda ODS) popírá, má z hlediska vzniku klubu nyní značný význam. Jednání o jeho ustavení by jím mohlo být silně ovlivněno," řekl ČTK mluvčí britských konzervativců v EP Peter Wilding. Další vývoj podle něj závisí na tom, jak ODS výrok vysvětlí a jak to přijme polská vládní strana Právo a spravedlnost (PiS). "Pokud víme, bratry Kaczyńské (prezidenta Polska a předsedu PiS) dosti popudil." Podle stínového ministra zahraničí ODS, europoslance Jana Zahradila, poslal dnes Topolánek předsedovi PiS dopis, ve kterém se omluvil za nedorozumění a ohradil se proti údajně zkreslenému rozhovoru. Uvedl, že některé formulace v něm uvedené ani nepoužil. Protestní dopis poslal i vydavateli listu. "Doufáme, že PiS a pan Kaczyński vysvětlení přijmou, nedorozumění bude zahazeno a vrátíme se k dobrým vztahům," řekl Zahradil ČTK.

Topolánek v tištěné verzi listu Gazeta Wyborcza řekl, že ODS má na zahraniční politiku jiný pohled, než jaký prezentuje současná polská vládní koalice, tvořená konzervativní stranou PiS, nacionalistickou Ligou polských rodin a populistickou Sebeobranou. Podotkl, že "(polská) koalice se rozšířením o Sebeobranu posunula směrem k populismu", a přiznal, že z polských politických stran má jeho formace nejbližší k opoziční liberální Občanské platformě (PO).

Britský Daily Telegraph napsal, že po tomto výroku se rozpadla naděje na vytvoření euroskeptické skupiny v Evropském parlamentu, kterou chtěli britští konzervativci sestavit s ODS a PiS. Poláci podle něj alianci odmítli. Wilding vyložil, že jádrem frakce se mají stát zástupci Konzervativní strany, ODS a PiS, celkem 42 europoslanců. K nim má přibýt několik zástupců menších stran, zejména z baltských zemí, "v ideálním případě celkem asi 56 poslanců". Jednání bylo zastaveno před českými parlamentními volbami, protože ODS sdělila, že se definitivně rozhodne až po nich.

7.6. Básník Hejda kritizoval ruský panslavismus

Na několika besedách a při básnických večerech se v Moskvě představil český básník a někdejší disident Zbyněk Hejda. Z autorských čtení odcházel spokojený. Nelíbil se mu však například ruský panslavismus, s nímž se setkal na festivalu poezie zemí Visegrádské čtyřky a Ruska a který stále zdůrazňovali ruští hostitelé.

"Netrpím fobií k Rusku, trpím jen fobií vůči všem věcem, které se chýlí ke komunismu. Víím, že v Rusku je úžasná tradice intelektuální i kulturní, kterou lze jenom respektovat a často obdivovat," řekl. S Ruskem byl krátce spojen i Hejdův otec - jako voják československých legií projel transsibiřskou magistrálu.

V Rusku zatím nebyla žádná Hejdova sbírka přeložena. V různých časopisech ale vyšlo několik jeho básní. Obdivovatel ruských básníků Sergeje Jesenina, Anny Achmatovové a Osipa Mandelštama se sešel v Moskvě s několika ruskými bohemisty a dohodli se na další spolupráci.

Šestasedmdesátiletý básník, esejista a překladatel, který byl kvůli svým názorům v době komunistické normalizace často perzekvován, vyjádřil také obavy ze současného politického vývoje v Rusku. "Například Putinova zahraniční politika

naprosto zjevně sleduje linii sovětské zahraniční politiky, třeba pokud jde o Blízký východ. Je to politika stalinská nebo se jí velmi blíží," řekl ČTK.

8.6. FT kritizují konzervativce, předpovídají léta k nové frakci

Britský podnikatelský list Financial Times se obsáhle zabýval rozhodnutím britské Konzervativní strany založit novou skupinu v Evropském parlamentu. Píše, že konzervativci loví své spojence po okrajích Evropy, že nepochopili, jak se názory na Evropskou unii změnilly, a že vlastně názorově nejbližší jim je Labouristická strana Tonyho Blaira. Deník také očekává, že vytvoření nové skupiny může trvat léta.

Stínový ministr zahraničí William Hague 8. června potvrdil úmysl strany odejít z parlamentní skupiny Evropská lidová strana (ELS), která je nejsilnější skupinou Evropského parlamentu (EP). Řekl, že v červenci konzervativci oznámí další podrobnosti. List Financial Times ale píše s odvoláním na spolupracovníky vůdce strany Davida Camerona, že vůbec není jisté, že by konzervativci odešli z ELS už letos. Také české Lidové noviny psaly, že ve vedení ODS není velká chuť k odštěpení.

8.6. Polská strana PiS považuje Topolánkovu kritiku vlády za uzavřenou

Polská konzervativní strana Právo a spravedlnost (PiS) popírá neshody s českou ODS kvůli kritice své vlády. Rozpory mezi PiS a ODS se objevily poté, co předseda občanských demokratů Mirek Topolánek v polském deníku Gazeta Wyborcza nařkl polský kabinet z posunu k populismu. Topolánek ale tvrdí, že novinář jeho slova zkreslil. Autor článku si však stojí za tím, co napsal.

"Pan Mirek Topolánek poslal panu předsedovi (PiS) Jaroslawu Kaczyńskému dopis, ve kterém uvedl, že jeho odpovědi byly zmanipulovány. Stejný dopis adresoval i deníku Gazeta Wyborcza. Tím považujeme celou věc za uzavřenou," řekl ČTK mluvčí PiS a poslanec Evropského parlamentu (EP) Adam Bielan.

O neshodách mezi ODS a PiS psal britský tisk, když informoval o chystaném vzniku nové frakce v Evropském parlamentu. Ke klubu, který hodlá založit britská opoziční Konzervativní strana, by se prý měli připojit i zástupci ODS a PiS. Mluvčí PiS Bielan ale odmítl tyto spekulace jakkoli komentovat.

Podle britského tisku mohl být ale vznik konzervativní frakce v Evropském parlamentu kvůli Topolánkově kritice polské vlády ohrožen. V rozhovoru, který zveřejnil polský list Gazeta Wyborcza, Topolánek uvedl, že ODS má v zahraniční politice z polských politických stran blíž k liberální Občanské platformě než k současné vládní koalici. "Není možné říci, že náš program v zahraniční politice je stejný, jaký prezentuje dnešní koalice v Polsku, která se rozšířením o Sebeobranu přesunula směrem k populismu," uvedl podle listu Topolánek. Zástupci ODS ale tvrdí, že slova jejich šéfa byla zkreslena. "Rozhovor mám nahraný a za vším, co jsem v něm napsal, si stojím," řekl ČTK Piotr Manowiecki, autor článku. List Gazeta Wyborcza se proto podle něj nemá důvod omlouvat.

9.6. V New Yorku se představil jihomoravský Mikulov

V New Yorku se představil jihomoravský Mikulov. 8. června večer se v Českém centru na Madison Avenue konala vernisáž výstavy děl vzniklých v rámci mikulovské výtvarné Dílny, po níž místní kancelář vládní agentury CzechTurism přiblížila profesionálům v cestovním ruchu a novinářům turistický potenciál mikulovské oblasti. Dnes je na programu přednáška o židovské historii města a za týden koncert kytarového virtuóza Martina Myslivečka.

"Tímto projektem reagujeme na výzkumy veřejného mínění organizované Českými centry, podle kterých zahraniční veřejnost zná z České republiky především Prahu. Plánujeme kulturní prezentace dalších oblastí, Mikulov je první v řadě," řekla ČTK Monika Koblerová, zastupující ředitelka Českého centra v New Yorku, které mikulovskou prezentaci spolu s CzechTurismem pořádá. Na výstavě v Českém centru se představují reprodukce prací všech šesti desítek účastníků symposia a reportážní fotografie z jeho dosavadních dvanácti ročníků.

Při prezentaci Mikulova jako turistické destinace zaujaly zástupce cestovních kanceláří a turoperátorů nejen historické a kulturní pamětihodnosti města, ale i jeho vinařská tradice. S mimořádným zájmem se setkaly i cykloturistické stezky, na jejichž rozvoji a propagaci se už několik let podílí newyorská organizace Greenways-Zelené stezky.

13.6. První česká advokátní kancelář otevřela pobočku v Rusku

Současné ruské právní prostředí připomíná situaci v České republice přibližně před 15 lety, myslí si Jiří Němec z advokátní kanceláře Brzobohatý, Brož & Honsa (BBH). Němcova kancelář otevřela svou pobočku v ruském hlavním městě Moskvě. Je vůbec první českou právní firmou, která se k takovému kroku odhodlala.

"My jsme se rozhodli koncem minulého roku. Hodně našich klientů expandovalo na východ; je to velká příležitost i pro nás," řekl ČTK sedmatřicetiletý Němec, který moskevskou pobočku povede. Kancelář BBH v Česku spolupracuje například se společnostmi PPF, Škoda Holding či ČEZ. Skupina PPF v Rusku ovládá banku Home Credit and Finance Bank (HCFB), dvojku na ruském trhu spotřebitelských úvěrů. Čeští právníci dosud v Rusku pracovali pouze na konkrétních projektech, kvůli kterým přilétali z České republiky.

V první řadě chce své služby nabízet českým firmám a podnikatelům, kteří už v zemi působí nebo na ruský trh hodlají vstoupit. Nebrání se prý ani spolupráci s ruskými firmami, které uvažují o expanzi do České republiky. Čeští podnikatelé v Rusku podle Němce potřebují jak zdravou míru sebedůvěry, tak velkou dávku opatrnosti.

15.6. Havel, Jagger, Jirous na premiéře hry o Československu v Londýně

Bývalý český prezident Václav Havel, Mick Jagger z Rolling Stones, bývalý generální tajemník NATO George Robertson, Ivan Magor Jirous z Plastic People of the Universe a smetánka londýnského divadelního života se ve středu 14. června večer v Royal Court Theatre sešli na premiéře hry anglického autora českého původu Toma Stopparda Rock 'N' Roll. Hra, která začíná v Cambridge těsně po vpádu sovětských vojsk do Československa v roce 1968 a končí koncertem Rolling Stones na pražském Strahově 19. srpna 1990, měla ve středu oficiální světovou premiéru.

Havel ČTK řekl, že je pro Čechy samozřejmě určitým způsobem vzrušující vidět, jak jeden z nejlepších anglických dramatiků připomíná jejich vlastní nedávné dějiny.

15.6. Čeští vojáci v Kosovu přispěli 1200 euro na operaci oka dívky

Čeští vojáci v Kosovu přispěli částkou 1200 eur (asi 34.000 korun) na operaci oka dívky, která byla v dubnu těžce zraněna při přestřelce ve městě Stimlje v oblasti hlídané českou armádou. Informovalo o tom tiskové oddělení českého ministerstva obrany.

Jedenáctiletá Albiona Jashiriová se podle mluvčího českého kontingentu Petra Sýkory stala náhodnou obětí přestřelky mezi místními obyvateli. Lékaři jí sice kulku v místní nemocnici úspěšně vyňali, dívka však stále nevidí na jedno oko. Vojákům

zahraničních jednotek ze střední části Kosova, které Češi velí, se zatím podařilo na léčbu dívky vybrat přes 4500 euro (asi 128.000 korun), uvedl mluvčí.

Čeští vojáci v Kosovu pomáhají především dětem. Spolu s humanitární organizací ADRA například spolupracují na projektu Adopce v balíčku, jejímž prostřednictvím dostalo v květnu pomoc z České republiky 50 dětí z nejchudších rodin v oblasti Podujeva. Minulý týden navíc Češi zprostředkovali předání školních potřeb v hodnotě 100.000 korun jedné z místních škol od města Příbram.

Pět stovek českých vojáků se kromě hlídkování v přidělené oblasti ve středním Kosovu stále častěji zaměřuje také na společné operace s příslušníky jiných zahraničních armád, které působí v misi Severoatlantické aliance KFOR.

19.6. Kožený tvrdí, že majetek Harvardu zpronevěřil na Slovensku Široký

Zakladatel harvardských privatizačních fondů Viktor Kožený tvrdí, že velká část harvardského majetku byla zpronevěřena na Slovensku podnikatelem Jurajem Širokým. V prohlášení z bahamského vězení, kde Kožený devátý měsíc čeká na verdikt o vydání do Spojených států kvůli údajné korupci, rovněž uvedl, že peníze Harvardu zaslané na Slovensko byly použity jako úplatek pro ČSSD a slovenské politiky. Široký tato tvrzení odmítl a Koženého označil za nedůvěryhodnou osobu.

Podle Koženého údajně "potvrzených informací" velká část harvardského majetku přesahující sto milionů amerických dolarů "byla proprána a rozkradena na Slovensku panem Širokým a jeho manželkou s použitím společností, které vlastní a ovládají". "Toto se odehrálo za aktivní spolupráce Ludové banky a jejího ředitele, který byl úzkým spolupracovníkem Širokého v československé rozvědce. Odsledovaný tok peněz míří do Širokého firem a zčásti zpět k osobnímu obohacení Borise Vostrého," uvedl Kožený v rukou psaném prohlášení. Koženého sdělení obdržela ČTK v New Yorku prostřednictvím jeho právních zástupců.

Boris Vostrý je bývalý předseda představenstva Harvardského průmyslového holdingu (HPH), který je spolu s Koženým v České republice stíhán pro zpronevěru majetku v hodnotě téměř 14 miliard korun. Vostrý, dlouholetý zaměstnanec bývalé československé tajné policie StB, žije ve středoamerickém Belize.

Široký tvrdí, že finanční transakce prověřovaly slovenské i české úřady, avšak neprokázalo se ani pouhé podezření ze spáchání trestného činu či neetického jednání.

"Pokud mi je známo, pan Kožený obviňuje všechny, jež v životě potkal, že udělali něco, co poškodilo jeho zájmy. Je pro něho příznačné, že nové verze výmyslů posílá vždy až po volbách v ČR... Je to součást jeho mediální hry, když chce odpoutat pozornost od sebe," uvedl Široký.

Případem rozkrádání majetku HPH se zabývá slovenská policie, která reagovala na trestní oznámení jeho likvidátora Zdeňka Častorála. Podle něho se 50 milionů dolarů (více než miliarda českých korun) objevilo loni ve slovenské společnosti Druhá strategická, v jejímž představenstvu zasedá šéf Slovenského svazu ledního hokeje, kterým je právě Široký. Slovenský tisk nedávno uvedl, že má jít o prostředky z prodeje ruské ropné firmy, které však namísto u akcionářů skončily na Kypru a v Belize. V souvislosti s případem zatím na Slovensku nebyl nikdo obviněn.

"Hezkým případem" je zaslání několika milionů dolarů právním poradcům Vostrého, "které byly podle mých zdrojů převážně použity jako úplatek nejvyšším představitelům ČSSD, nebo obdobné platby Širokého slovenským politikům," uvedl bez bližších podrobností Kožený.

Kožený uvedl, že už v roce 2003 poslal otevřený dopis tehdejšímu českému ministrovi vnitra Stanislavu Grossovi, ve kterém informoval "o skutečnosti, že pánové

Široký a Vostrý rozkrádají majetek Harvardu, který byl společnosti zaslán v rámci finančního vyrovnání". "Dnešní vyšetřování pana Širokého je na správné a horké stopě," tvrdí Kožený z vězení. Zatím ovšem není známo, zda slovenská policie Širokého podezírá nebo vyšetřuje.

"Kožený mluví o sto milionech USD, ale to je jen část z 230 milionů dolarů z prodeje na podílu ruské společnosti Sidanco. Ta patřila HPH a byla ukradena," reagoval nynější šéf představenstva holdingu Karel Staněk. O tom, že sto milionů USD odešlo na Slovensko, podle něj Kožený dobře ví nejméně od roku 2003. "Jistě k tomu má i patřičné doklady," podotkl.

20.6. DPA: Páter Angelus usiluje o zlepšování vztahů Německo-ČR

"Také Praha je na cestě do Evropy." To, co je dnes už dávno skutečností, poznal Angelus Waldstein už v roce 1966 a napsal to tehdy ve svém příspěvku pro list Frankfurter Allgemeine Zeitung, připomíná agentura DPA. Dnes 75letý duchovní, který byl dvanáct let převorem bavorského kláštera Ettal, pochází z české šlechtické rodiny. Jako čtrnáctiletý byl po druhé světové válce ze své vlasti vyhnán. Svůj život zasvětil nejen církvi, ale i česko-německému smířování.

Mimo jiné vybudoval most mezi gymnáziem, které jako dítě navštěvoval v České Lípě, a školou, do níž chodil v Bavorsku po roce 1945: Benediktinským gymnáziem při klášteře Ettal. Obě školy spojuje od roku 1992 dohoda o partnerství. Každoročně se například uskutečňuje týdenní výměna mezi oběma školami.

Sám páter Angelus se mnoho let angažoval v Ackermannově obci, organizaci sudetoněmeckých katolíků, která se od začátku zasazovala o usmíření s Čechy a Slováky. V dobách studené války obec podporovala hlavně pronásledované církve ve východní Evropě. Sám Angelus pak po desetiletí v početných přednáškách a novinových článcích vyzýval ke smíření. Jako výborný znalec německých i českých dějin a společnosti byl vítaným hostem na mnoha sympozii. Za jeho angažovanost ho mimo jiné vyznamenal medailí za zásluhy i bývalý český prezident Václav Havel. Současné vztahy mezi Německem a Českem hodnotí páter Angelus se smíšenými pocity. Těší jej živá výměna a spolupráce na úrovni obcí, zvláště v pohraničí. Naopak starosti mu způsobuje skutečnost, že "na obou stranách jsou stále ještě vrstvy obyvatelstva, které nejsou schopny překonat zahořklost".

27.6. Desítky organizací vyzvaly EK k odstranění azylových nedostatků

Nevládní organizace ze 30 evropských zemí, včetně České republiky, vyzvaly Evropskou komisi, aby řešila "závažné nedostatky" společné evropské azylové politiky. Špatné je podle nich především ustanovení, podle kterého musejí uprchlíci požádat o azyl v první členské zemi Evropské unie. Země na vnějších hranicích EU údajně tento nápor nezvládají a imigranti jsou tak často vraceni do nedemokratických a pro ně nebezpečných zemí. Organizace, mezi nimiž je i česká Organizace pro pomoc uprchlíkům (OPU) nebo Poradna pro uprchlíky (PPU), se obrátily otevřeným dopisem na komisaře pro justici a vnitřní věci Franka Frattiniho.

"Evropské státy se snaží vyhnout odpovědnosti za žadatele o azyl, a tím uprchlíky vystavují nebezpečí pronásledování," uvedl Peer Baneke, generální tajemník Evropské rady pro uprchlíky a exil (ECRE), která sdružuje 80 organizací na pomoc imigrantům. Unie by podle něj měla v budoucnu najít "spravedlivější, humánnější a fungující alternativu" své současné azylové politiky.

30.6. Předák britských konzervativců jednal v Praze s Topolánkem

Předák britských konzervativců David Cameron přiletěl ve středu 28. června na utajenou misi do Prahy, kde jednal s předsedou ODS Mirkem Topolánkem. Napsal to 30. června britský list Telegraph, podle nějž hlavním námětem schůzky byla snaha založit novou, euroskeptickou frakci v Evropském parlamentu. Podle listu je ODS "klíčovým spojencem toryů" ve snaze tento plán realizovat.

Obě strany - britští konzervativci a čeští občanskí demokraté - jsou dosud členy největší frakce v Evropském parlamentu, Evropské lidové strany (EEP-ED). ODS již dříve naznačovala, že o myšlence nové frakce uvažuje. Pokud by však nyní ODS od možnosti spoluvytvářet v EP novou pravicovou frakci couvla, Cameronovy naděje na vznik nové frakce odmítající posilování ústředních orgánů EU by zřejmě vzaly za své. Zahraniční tajemnice ODS Adéla Kadlecová podle vydání českého deníku Lidové noviny 30. června potvrdila, že schůzka Camerona s Topolánkem se uskutečnila. "Dohodli jsme se ale, že podrobnosti nezveřejníme," řekla listu. Není jasné, zda ODS o odchodu z EEP-ED nadále uvažuje. Šéf europoslanců za občanské demokarty Jan Zahradil se k tématu odmítl vyjádřit, a jen europoslanec ODS Milan Cabrnch Lidovým novinám řekl, že "klub ODS v EP je připraven o vystoupení z EEP-ED vážně uvažovat".

Obsah:

PREZIDENT ČESKÉ REPUBLIKY	1
PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY SENÁT	5
VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY	7
MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ	16
ČESKÁ ZAHRANIČNÍ AKTIVITA NA DALŠÍCH ÚROVNÍCH	24

Není-li u jednotlivých příspěvků uvedeno jinak, bylo použito informací ze zdrojů ČTK

ISSN 1210-5600

Zahraniční politika České republiky – Dokumenty.
Vydává odbor administrativy a zpracování informací
Ministerstva zahraničních věcí ČR, Praha.
Odpovědný redaktor PhDr. Vladimír Chaloupka